

Eko-julkväll på HS i Kalmar 2 dec kl 18.45

Sammanfattning av 2008 och uppstart inför 2009. Kvällen startar med glögg och slutar med mat.

Medverkande: Niels Andresen, Jordbruksverket, pratar om foderproduktion, säker fodertillgång, helsäd mm. Hermann Leggedör, HS, håller i trådarna.

Kostnad: HIR-Eko-gårdar kostnadsfritt, övriga betalar för maten.

Anmälan: Helst omgående, allra senast morgonen 1 dec till Hermann Leggedör, 0708-156 760, hermann.leggedor@hush.se

Eko-träff inför vårbruket 3 dec kl 10-12

Plats: Stora konferenslokalen hos Kalmar Lantmän på Hagbygårde.

På träffen diskuteras olika strategier inför vårbruket. Den avslutas med att Kalmar Lantmän bjuder på lunch. Medverkande: Camilla Gustafsson, Kalmar Lantmän och Hermann Leggedör, HS.

Anmälan senast 28 nov till Camilla Gustafsson, tel 0486-265 53

Vårutsäde

Tidig beställning (helst innan jul) rekommenderas. Marknaden efterfrågar vårvete, ärter, åkerbönor, proteingrödor och oljeväxter.

Vårkorn: Baronesse (ett snäpp längre halm), Annabell, Otira var bäst. Orthea är ett annat alternativ

Havre: Belinda är en bra fodersort. Cilla är kanske en kommande sort som presterat bra de senaste åren, knappt en vecka tidigare en Belinda.

Grynhavre: Sang står sig fortfarande. Kerstin är en nykomling som enligt Svenska Lantmannen ska ersätta Sang from 2010. 2009 tar Lantmannen enbart emot Kerstin vid skördeleverans till Kvänum och Norrköping.

Vårvete: Dacke är fortfarande första valet.

Ärter: Clara och Faust är än så länge de enda ekologiska sorter som kommer till våren. Clara har bäst stjälkstyrka, och även förstahandsval pga. bäst höjd vid skörd.

Åkerböna: Aurora är första valet. Avkastningen påverkas främst av vattentillgången. Aurora är

högst avkastande, men ska enbart användas till nötkreatur pga. hög tanninhalt. Paloma kan vara ett alternativ med låg tanninhalt och närapå liknande avkastningspotential.

Vårrågvete: Tyvärr finns inga försök gjorda. Odling sker på eget risktagande. Trots allt kan sorten Logo fungera även hos oss på Öland eller längs kustområden. En gård norr om Kalmar odlade sorten på 10 ha 2008. Det föll trots torkan och lätta jordar väl ut, enligt lantbrukaren bättre än annat han hade tidigare (upp till 4 ton). Det påminner dessutom om vårvetet med tidig sådd och sen skördetidpunkt. Högt utsädesmängd, min 400 plantor/kvm, ca 220 kg (vridprov!). Ska även fungera bra som helsädesensilage med ärter/åkerbönor. Stora blad ger bra ogräskonkurrerande förmåga. Importerades i år av Svenska Foder.

Fodermajs: Välj helst tidig sort för att uppnå mognad. Tassilo, Patrick, Revolver (tidigast). Beställ helst snart, då obetat utsäde krävs. Satsa bara på majs, när du har tillgång på radrensare och ogräsharv och marker med lågt ogrästryck. Bra förfrukt: 2-3 årigt vall, annars måste man ha god gödseltillgång. Vårplöjning är fördelaktigt. Är du något osäker på odlingsframgången, satsa hellre på mycket bra vallodling med höga RP-värden och kompletterande helsädesodling med spannmål.

Hermann Leggedör, HS, 0708-156760

Nytt beslut på gång gällande omställningsfoder

Från och med den 1 jan 2009 blir det tillåtet att ge ekologiska djur upp till 100% omställningsfoder (foder som skördats 12-24 mån efter omlägningsdatumet). Av detta får högst 30% köpas in från annan gård. Beslutet är inte formellt antaget ännu, men något annat är inte sannolikt. Fortfarande får högst 20% av foderstaten bestå av foder från första årets vall och bete på åker.

I praktiken innebär detta för djurgården ett års karens på marken och att djuren kan komma med i omläggningen år 2. Betydligt enklare jämfört med tidigare (och det som stod i Ekonytt nr 9), alltså!

AE, Lst

Framtiden för eko-marknaden

Råvaruflöden för eko-produkter som spannmål och oljeväxter blir allt mer internationaliserad, samtidigt är ursprungslandet inte så lätt utbytbar som i den konventionella marknaden. T.ex. är Sveriges eko-standard hårdvaluta i utlandet. Även om öststaterna utökar eko-produktionen, är transportkostnaderna en påtaglig kostnadsfaktor.

Tyskland är en av de största marknaderna för eko-konsumtionen. Deras inhemska produktion klarar inte av att matcha efterfrågan. Livsmedelskedjorna utgör 50% av marknaden följt av hälsokostbutiker med ca 30%. Det kan jämföras med Sverige där 90% säljs via livsmedelskedjorna.

Sverige är ledande vad gäller andelen eko-mjök av totalomsättningen eko-produkter med 30%. Det är för tillfället vårt lokomotiv som drar marknaden. Det är inte längre alltid så att eko-produkter är mycket dyrare än liknande konventionella produkter. Samtidigt är och blir det ännu viktigare för eko-produkter att tydliggöra ursprungsproduktionen, den positiva klimateffekten och den definitivt högre etiska/sociala standarden.

Det är inte givet att gårdsstöden mm fortsätter i samma takt efter 2013. Att positionera eko-produkter som mervärdesprodukt kommer att bli viktigare. Man får inte tro på enbart statliga initiativ. Privata och företagsbaserade initiativ blir mer styrande i framtiden för att säkra den positioneringen för eko-produkter. Även om vi genomgår ett stålbad i ekonomin på samhällsnivå och det medför en minskning i eko-försäljningen på vissa marknader, verkar trenden i stort trots allt hålla i sig.

Framtida finansiella engagemang drivs av inställningen att man bör handla i ansvar för framtida generationer, den kommande klimatutvecklingen och att skapa uthålliga produktionssystem. Nätverk, särskilt lokalt och regionalt baserade, kommer att främja utvecklingen. Hög produktstandard kommer att underlätta varuflödena. Vi kommer att värdesätta de ”verkliga värdena”.

Hermann Leggedör, HS

Hackad helsäd godast, tycker unga stutar

Sent skördat helsädesensilage skall hackas när det utfodras till unga mjölkrasstutar. Då äter djuren bra och växer därefter. När helsäden skördades vid axgång åt de äldre stutarna lika mycket av det hackade som det långa ensilaget. När helsäden skördades vid degmognad åt både de yngre och de äldre djuren mer, när ensilaget var hackat. Hackningen hade störst effekt på de yngre stutarna. De äldre stutarna tog längre tid på sig att äta det långa ensilaget än det korta. Därför krävs därför mer plats vid foderplatsen att utfodra långsträigt ensilage.

Vill du veta mer? Kontakta Bengt-Ove Rustas eller Elisabeth Nadeau på SLU, eller ladda ner hela rapporten på www.lantbruksforskning.se

Snabbare omläggning för växtodlaren med vallfrödling

Behovet av ekologiskt vallfrö är fortfarande stort. Normalt gäller två års karens för att få sälja växtodlingsprodukter som ekologiska. Ett undantag gäller dock för frövallar, som kan skördas som ekologiskt utsäde om omställningen påbörjas minst 12 månader innan skörd. Man kan då exempelvis så in vallfrö i vårsäd och anmäla arealen till certifiering efter sista gödsling/bekämpning. Vårsäden skördas som konventionell gröda och arealen anmäls som ekologisk i SAM-blanketten nästföljande vår. Vallfröt kan sedan säljas som ekologiskt utsäde och fröhalmen som karensfoder. *AE, Lst*

Ansvariga för Ekonytt nr 8 2008 är Sten Sundås tel 0480-829 91 och Anna Ellström tel 0480-821 51 Ekonytt och aktiviteter ingår i Landsbygdsprogrammet och delfinansieras av EU. Upplagt 820 ex

